

درس هشتم: جنگ جهانی دوم و جهان پس از آن

جمله های صحیح یا غلط را مشخص کنید.

۱. با شروع جنگ جهانی دوم، دولت ایران آماده شرکت در جنگ شد. **غلط**
۲. بعد از شروع جنگ جهانی دوم، دولت ایران اعلام بی طرفی کرد. **صحیح**
۳. در جنگ جهانی اول، هواپیماهای آمریکا دو شهر هیروشیما و ناگازاکی ژاپن را با بمب اتمی بمباران کردند. **غلط**
۴. ایران در جنگ جهانی دوم پلی برای پیروزی متحدین بود و بدون استفاده از ظرفیت ایران، سرنوشت جنگ تغییر می کرد. **غلط**
۵. با پایان یافتن جنگ جهانی دوم، جنبش های استقلال طلبانه کشورهای آفریقایی عمدتاً با خشونت همراه بود. **غلط**
۶. ژاپن در جنگ جهانی اول به اتفاق مثلث پیوست، اما در مقایسه با انگلستان، فرانسه و آلمان زیان عمده ای نخورد و اقتصادش در سال های پس از جنگ همچنان شکوفا بود. **صحیح**
۷. پایداری نیروهای انگلیسی در جنگ جهانی دوم، باعث شد که ارتش هیتلر از حالت تهاجمی خارج شود و موضع دفاعی بگیرد. **غلط**
۸. اشغال کشور مسلمان فلسطین و تأسیس کشور غاصب اسرائیل یکی از مسائل مهم منطقه خاورمیانه در قرن ۲۰ م. است. **صحیح**
۹. کشور آمریکا در سال ۱۹۱۷ م با صدور اعلامیه ای نظر مساعد خود را با ایجاد سرزمین یهودی در فلسطین اعلام کرد. **غلط**
۱۰. آمریکا در طول جنگ جهانی دوم به انگلستان و فرانسه کمک های مالی، تجهیزاتی و تدارکاتی می کرد. **صحیح**

جاهای خالی را با کلمات مناسب تکمیل کنید.

۱. در فاصله دو جنگ جهانی، هدایت سیاست داخلی و خارجی ژاپن را در اختیار گرفتند. **نظامیان**
۲. در هندوستان حزب کنگره ملی استقلال کامل این کشور را در خواست کرد و کشور استعمارگر به ناچار تسلیم شد. **انگلیس**
۳. موسولینی در ایتالیا با از بین بردن احزاب رقیب قدرت را یکپارچه کرد و خود را نامید. **دوچه**
۴. هیتلر با قبضه کامل قدرت در آلمان در این کشور نظام دیکتاتوری تک حزبی برقرار کرد و خود را خواند. **پیشوا**
۵. هیتلر مسئولیت تأمین امنیت داخلی در آلمان را بر عهده سازمان پلیس مخفی موسوم به گذاشت. **گشتاپو**
۶. با وجود بی اعتمادی و دشمنی ای که میان شوروی و وجود داشت، دو کشور در سال ۱۹۳۹ م با یکدیگر پیمان عدم تجاوز امضا کردند. **آلمان**
۷. در فاصله دو جنگ جهانی در ژاپن هدایت سیاست داخلی و خارجی این کشور را برعهده گرفتند. **نظامیان**

گزینه های مناسب را انتخاب کنید.

۱. کدام یک از گزینه های زیر از ویژگی های عصر جنگ سرد بین آمریکا و شوروی نیست؟
 (الف) **برخورد مستقیم نظامی** (ب) مسابقه تسلیحاتی و عملیاتی (ج) برقراری اتحادیه ها و پیمان های سیاسی نظامی (د) جنگ تبلیغاتی شدید و رقابت های اقتصادی
۲. در دوران قیمومیت بر فلسطین، پس از جنگ جهانی اول، یهودیان بیشتری به این کشور مهاجرت کردند؟
 (الف) فرانسه (ب) آمریکا (ج) **انگلستان** (د) روسیه
۳. با پایان یافتن جنگ جهانی دوم، در هندوستان حزب کنگره ملی این کشور به رهبری چه کسی درخواست استقلال کرد؟
 (الف) متسوهیتو (ب) نهرو (ج) **گاندی** (د) عمرمختار
۴. در جنگ جهانی دوم کدام حادثه اوضاع را به نفع متفقین تغییر داد و موجب پیروزی آنها شد؟
 (الف) ورود نیروهای متفق به خاک فرانسه (ب) شکست آلمان در شوروی (ج) **ورود آمریکا به جنگ** (د) تصرف شرق اروپا توسط آنان
۵. کشورهای محور در جنگ جهانی دوم با حضور چه دولت هایی شکل گرفت؟
 (الف) آلمان، اتریش - مجارستان، عثمانی (ب) انگلیس، فرانسه، روسیه (ج) انگلیس، فرانسه، شوروی (د) **آلمان، ایتالیا، ژاپن**
۶. جنگ جهانی دوم با کدام حادثه شروع شد؟
 (الف) کشته شدن ولیعهد اتریش (ب) **حمله آلمان به لهستان**

۷. کدام گزینه از اقدامات هیتلر نمی باشد؟ الف) لغو قرارداد ورسای ب) ساخت شبکه وسیعی از جاده ها و راه آهن ج) اشتراکی کردن مزارع کشاورزی د) حمله ایتالیا به اتیوپی	۸. با خروج از جامعه ملل موجب بی اعتباری بیشتر این نهاد بین المللی شدند؟ الف) آلمان و ژاپن ب) شوروی و آمریکا ج) شوروی و فرانسه د) ژاپن و آمریکا
---	--

تعریف اصطلاحات و مفاهیم تاریخی.

بلوک شرق: شوروی و کشورهای اقماری آن به همراه کشورهایی که نظام کمونیستی بر آنها حاکم بود (مانند چین و کره شمالی) بلوک شرق نامیده می شدند.

فاشیست: ملی گرایان افراطی ایتالیایی به رهبری موسولینی بودند که می خواستند در این کشور دولتی تک حزبی قدرتمند و متمرکز ایجاد کنند.

گشتاپو: به سازمان پلیس مخفی مخوف آلمان در زمان هیتلر که مسئولیت آن تامین امنیت داخلی این کشور بود گفته می شد.

مقایسه پدیده های تاریخی.

۱. اهداف و خواسته های استالین رهبر شوروی و موسولینی رهبر ایتالیا، در زمینه روابط خارجی در دوران حکومت آن دو دیکتاتور را با هم مقایسه کنید؟ حکومت استالین در عرصه خارجی به دنبال گسترش مرزها و تسلط بر برخی کشورها و سرزمین های اروپای شرقی بود. در بُعد روابط خارجی، موسولینی سودای احیای دوباره امپراتوری روم باستان و تسلط بر دریای مدیترانه و شمال آفریقا را در سر می پروراند. تجاوز نظامی این کشور به اتیوپی در آفریقا با تکیه بر همین تفکر صورت گرفت.

۲. سیاست موسولینی و هیتلر را در بعد روابط خارجی با یکدیگر مقایسه کنید؟ حکومت استالین در عرصه خارجی به دنبال گسترش مرزها و تسلط بر برخی کشورها و سرزمین های اروپای شرقی بود. در بُعد روابط خارجی، نازی ها به رهبری هیتلر علاوه بر بستن پیمان های دو و چندجانبه با برخی کشورها، برنامه های توسعه طلبانه سرحدی و سرزمینی خود را به پیشبردند.

۳. در فاصله دو جنگ جهانی، استالین در روسیه و هیتلر در آلمان از نظر بُعد روابط خارجی چه شباهت هایی با هم داشتند؟ استالین در روسیه به دنبال گسترش مرزها و تسلط بر برخی کشورها و سرزمین های اروپای شرقی بود. هیتلر در آلمان علاوه بر بستن پیمان دو و چند جانبه با برخی کشورها، برنامه های توسعه طلبانه سرحدی و سرزمینی خود را پیش بردند.

۴. دو حزب فاشیسم و نازی متعلق به کدام کشورها بودند و طرفداران این دو حزب چه وجه اشتراکی (شباهت هایی) داشتند؟ حزب فاشیسم متعلق به ایتالیا و نازی متعلق به آلمان بود. نازی ها و فاشیست ها تفکر ملی گرایانه افراطی و نژادپرستانه داشتند.

۵. حزب فاشیست و نازی در زمان جنگ جهانی دوم در کدام کشورهای اروپایی ظهور کردند و طرفداران آنها چه عقاید مشترکی داشتند؟ فاشیست ها یک گروه ملی گرای افراطی در ایتالیا بودند که می خواستند دولت تک حزبی قدرتمند و متمرکز ایجاد کنند. نازی ها در آلمان به قدرت رسیدند. آنان همچون فاشیست ها، ملی گرایانی افراطی و نژاد پرست بودند و دولت تک حزبی ایجاد کردند.

اظهار نظر و قضاوت.

به نظر شما چرا آلمان در نخستین سال های پس از جنگ جهانی اول شرایط اقتصادی وخیمی داشت؟ زیرا علاوه بر خرابی های حاصل از جنگ، مستعمراتش را از دست داده و محکوم به پرداخت غرامت های سنگین شده بود.

کار بست شواهد و مدارک تاریخی.

متن زیر را بخوانید به پرسش های آن پاسخ دهید:

اساس اختلاف و خصومت دو بلوک شرق و غرب ریشه در اصول و نظام فلسفی، سیاسی، اقتصادی و اجتماعی حاکم بر آن ها داشت. سردمداران بلوک شرق معتقد بودند که کمونیسم راه حل تمام مشکلات بشر را یافته است و می تواند انسان را در روی زمین به سعادت برساند. در مقابل، گردانندگان بلوک غرب مدعی بودند که مکتب لیبرالیسم و نظام سرمایه داری منعکس کننده گرایش ها و تمایلات منطقی تمام کسانی است که درست فکر می کنند.

الف) سردمداران بلوک شرق درباره کمونیسم چه اعتقادی داشتند؟ سردمداران بلوک شرق معتقد بودند که کمونیسم راه حل تمام مشکلات

بشر را یافته است و می تواند انسان را در روی زمین به سعادت برساند.

ب) گردانندگان بلوک غرب در مورد مکتب لیبرالیسم مدعی چه امری بودند؟ گردانندگان بلوک غرب مدعی بودند که مکتب لیبرالیسم و نظام سرمایه داری منعکس کننده گرایش ها و تمایلات منطقی تمام کسانی است که درست فکر می کنند.

سوالات تشریحی: (علل، دلایل، آثار، نتایج و پیامدهای تاریخی).

۱. حکومت استالین در عرصه خارجی به دنبال چه چیزی بود؟ حکومت استالین در عرصه خارجی به دنبال گسترش مرزها و تسلط بر برخی کشورها و سرزمین های اروپای شرقی بود با وجود بی اعتمادی و دشمنی ای که میان شوروی و آلمان وجود داشت، دو کشور با یکدیگر پیمان عدم تجاوز امضا کردند.
۲. کدام کشورها با عدم عضویت یا لغو عضویت در جامعه ملل باعث بی اعتباری این نهاد بین المللی شدند؟ امریکا و شوروی به عضویت آن در نیامدند، آلمان و ژاپن نیز با خروج از آن موجب بی اعتباری این نهاد جهانی شدند.
۳. دو مورد از مهم ترین مسائل و مشکلاتی که جهان در فاصله دو جنگ با آن ها مواجه بود را نام ببرید؟ صلح ناپایدار و ناخشنودی از قرارداد صلح ورسای، ضعف جامعه ملل، بحران اقتصادی و ظهور حکومت های خودکامه تک حزبی و نظامی گرا بود.
۴. علت هجوم نیروهای شوروی و انگلستان به ایران در شهریور ۱۳۲۱ چه بود؟ دولت های شوروی و انگلستان از حکومت ایران (رضاشاه) خواستند که آلمانی ها را اخراج کند و به اقدامات خصمانه علیه هیتلر دست بزند. چون رضاشاه به این درخواست توجهی نکرد به ایران هجوم آوردند.
۵. یهودیان چگونه به اقتصاد فلسطین مسلط شدند؟ در دوران قیمومیت انگلیس بر فلسطین بعد از جنگ جهانی اول یهودیان بیشتری به این کشور مهاجرت کردند و با خرید و تصرف زمین های وسیع بر اقتصاد آنجا مسلط شدند.
۶. هیتلر پس از قدرت گیری در آلمان، در زمینه «حزب» دست به چه اقداماتی زد؟ او با قبضه کامل قدرت نظام دیکتاتوری تک حزبی را در کشور برقرار کرد و خود را پیشوا خواند-۲-تمام حزب های سیاسی به جز حزب نازی منحل و نیروی پلیس و سازمان های دولتی از افراد غیرنازی پاکسازی شدند.
۷. جنگ جهانی دوم با کدام حادثه وحشتناک به پایان رسید؟ با بمباران دو شهر هیروشیما و ناگاساکی ژاپن توسط امریکا.
۸. چه عاملی باعث ورود امریکا به جنگ جهانی دوم شد؟ پس از حمله ژاپنی ها به ناوگانش، این کشور به نفع متفقین وارد جنگ شد.
۹. مهم ترین آثار و نتایج جنگ جهانی دوم را بنویسید؟ ۱- جنگ جهانی دوم مهلکترین و مخربترین رویداد در تاریخ بشر است. ۲- حدود ۴۱ تا ۵۱ میلیون نفر انسان بر اثر جنگ کشته شدند. تلفات روسیه و آلمان در این جنگ بیش از سایر کشورها بود. ۳- بسیاری از کشورهای اروپایی و آسیایی و افریقایی که درگیر جنگ شده بودند، به شدت آسیب دیدند ۴- به کشورهای درگیر جنگ آسیب های اقتصادی فراوانی رسید. ۵- گرسنگی، بیماری های مسری، آوارگی و اختلال های روحی و روانی نیز از دیگر مصیبت های ناشی از جنگ بود که بسیاری از مردم جهان را به شدت آزار داد.
۱۰. سیاست موسولینی در بُعد خارجی چه بود؟ در بُعد روابط خارجی، موسولینی سودای احیای دوباره امپراتوری روم باستان و تسلط بر دریای مدیترانه و شمال افریقا را در سر می پروراند. تجاوز نظامی این کشور به اتیوپی ۱۹۳۵ (م.) در افریقا با تکیه بر همین تفکر صورت گرفت.
۱۱. مهم ترین مسائل جهان و اروپا پس از جنگ جهانی اول چه بود؟ بازسازی ویرانی های ناشی از جنگ و ایجاد رونق و رفاه اقتصادی بود.
۱۲. علت هجوم نیروهای شوروی و انگلستان به ایران در شهریور ۱۳۲۰ چه بود؟ دولت های شوروی و انگلیس از دولت ایران خواستند آلمانی ها را اخراج و نسبت به هیتلر دست به اقدام خصمانه زند. به علت عدم توجه رضاشاه به این خواسته به ایران هجوم آوردند.
۱۳. یکی از دلایل اهمیت ایران برای متفقین در جنگ جهانی دوم را توضیح دهید؟ ۱- در پی هجوم ارتش نازی به خاک شوروی، حفاظت از منابع نفت باکو برای روس ها و منابع نفت جنوب ایران برای انگلیسی ها اهمیت حیاتی یافت. ۲- از سوی دیگر، خاک ایران مناسب ترین مسیر برای رساندن کمک های تسلیحاتی و تدارکاتی متفقین به نیروهای شوروی بود.
۱۴. نقش ایران در جلوگیری از پیشروی ارتش آلمان در شوروی در جنگ جهانی دوم چه بود؟ خاک ایران مناسب ترین مسیر برای رساندن کمک های تسلیحاتی و تدارکاتی متفقین به نیروهای شوروی بود.
۱۵. اساس برنامه صنعتی استالین بر تولید چه کالاهایی استوار بود و چه نتیجه ای داشت؟ بر تولید کالاهای سرمایه ای و سلاح های جنگی استوار با اجرای این برنامه، تولید ماشین آلات صنعتی، نفت، فولاد و زغال سنگ به طرز فوق العادی ای افزایش یافت.
۱۶. هیتلر و نازی ها پس از به دست گرفتن قدرت و لغو قرارداد ورسای برای متحول کردن اقتصاد آلمان و پایان دادن به بحران رکورد و

- بیکاری دست به چه اقداماتی زدند؟ به اقدامات مختلفی دست زد از جمله ساخت شبکه وسیعی از جاده ها و راه آهن ، ایجاد موسسات عمومی ، راه اندازی کارخانه های بزرگ به خصوص صنایع تسلیحاتی از جمله طرح های عمرانی و اقتصادی بود که به اجرا درآمد و به بحران رکود و بیکاری در آلمان پایان داد.
۱۷. جنگ جهانی دوم با چه حادثه ای به پایان رسید؟ هواپیماهای آمریکایی دو شهر هیروشیما و ناگاساکی ژاپن را با بمب های اتمی ویران کردند.
۱۸. چرا تجربه تلخ جنگ جهانی اول مانع بروز جنگ دوم جهانی نشد؟ (دومورد) نارضایتی آلمان از عقد قرارداد صلح ورسای صلح ناپایدار ناخشنودی از قرارداد صلح ورسای ضعف جامعه ملل بحران اقتصادی ظهور حکومت های خودکامه، تک حزبی و نظامی گرا.
۱۹. در بعد روابط خارجی، نازی ها به رهبری هیتلر دست به چه اقداماتی زدند؟ هیتلر در آلمان علاوه بر بستن پیمان های دو و چند جانبه با برخی کشورها برنامه های توسعه طلبانه سرحدی و سرزمین خود را پیش بردند.
۲۰. استالین رهبر حزب کمونیست شوروی در مسیر دیکتاتوری خود دست به چه اقداماتی زد؟ استالین عدۀ زیادی از بلشویک های قدیمی، اندیشمندان، افسران ارتش، اعضای حزب کمونیست، دیپلمات ها و مردم عادی را که در برابرش مقاومت و مخالفت می کردند، به مرگ محکوم کرد یا به اردوگاه های کار اجباری در سیبری فرستاد که هیچگاه از آنجا باز نگشتند.
۲۱. در دروان جنگ سرد، امریکا و شوروی با چه روش هایی به رویارویی با یکدیگر پرداختند؟ (دو مورد) ۱- مسابقه تسلیحاتی، علمی ۲- برقراری اتحادها و پیمان های سیاسی نظامی ۳- جنگ تبلیغاتی شدید ۴- رقابت های اقتصادی با یکدیگر.
۲۲. چرا تا قبل از وقوع جنگ جهانی دوم، مردم ایتالیا شیفته موسولینی بودند؟ چون موسولینی در ایتالیا تا حدود زیادی به وعده های خود در باره کاهش بیکاری و تورم و پایان دادن به اعتصاب ها عمل کرد . و مردم از اینکه کشورشان در ردیف قدرتها بزرگ قرار گرفته بود به خود می بالیدند.
۲۳. دلایل ضعف جامعه ملل بعد از جنگ جهانی اول چه بود؟ جامعه ملل فاقد قدرت کافی برای تحقق اهداف خود بود و تصمیماتش ضمانت اجزایی لازم را نداشت.
۲۴. فاشیست های ایتالیا چه گروهی بودند و چه ویژگی هایی داشتند؟ فاشیست ها یک گروه ملی گرای افراطی بودند که می خواستند دولت تک حزبی قدرتمند و متمرکزی در ایتالیا ایجاد کنند. آنها برای آزادی و دموکراسی ارزش و اعتباری قائل نبودند.
۲۵. ژاپن در قرن ۲۱ م. به چه کشوری تبدیل شد؟ به کشوری نیرومند تبدیل شد و سیاست خارجی تهاجمی در پیش گرفت.
۲۶. روس ها چگونه در جنگ جهانی دوم پیشروی نیروهای آلمانی را متوقف کردند؟ همان طور که از غرب روسیه به سمت شرق عقب نشینی می کردند، در سر راه خود مزارع و آذوقه ها را می سوزاندند تا دشمن نتواند از آنها استفاده کند.
۲۷. دو بلوک شرق و غرب پس از جنگ جهانی دوم توسط کدام کشورها و با چه تفکری شکل گرفت؟ آمریکا و هم پیمانانش که دارای نظام سرمایه داری بودند بلوک غرب محسوب می شدند و شوروی و کشورهای اقماری به همراه کشورهای کمیونیستی برا آنها حاکم بود، بلوک شرق را تشکیل می دادند.
۲۸. نازی ها به رهبری هیتلر بعد از قدرت گیری در آلمان در بُعد روابط خارجی چه شیوه ای در پیش گرفتند؟ نازی ها به رهبری هیتلر در بُعد روابط خارجی، علاوه بر بستن پیمان های دو و چند جانبه با برخی کشورها، برنامه های توسعه طلبانه سرحدی و سرزمینی خود را به پیش بردند.
۲۹. جامعه ملل بعد از جنگ جهانی اول با چه اهدافی تشکیل شد؟ جامعه ملل برای کمک به حل و فصل اختلافات کشورها و جلوگیری از دشمنی و جنگ میان دولت ها به وجود آمده بود.
۳۰. دلیل حمله ناگهانی هیتلر(آلمان) به شوروی در خلال جنگ جهانی دوم چه بود؟ بن بست جنگ آلمان با انگلستان در جبهه غرب هیتلر را واداشت که جبهه دیگری در شرق بگشاید.
۳۱. چه عاملی موجب ناکامی و ضعف جامعه ملل، پس از جنگ جهانی اول شد؟ توضیح دهید. حضور نداشتن برخی از کشورها در این نهاد بین المللی نقش مهمی در ناکامی آن داشت. آمریکا که خود پیشنهاد تأسیس جامعه ی ملل را داده بود به عضویت آن در نیامد، خروج ژاپن، آلمان و ایتالیا و نیز اخراج شوروی از جامعه ی ملل، موجب بی اعتباری بیشتر این نهاد بین المللی شد.
۳۲. دستیابی صهیونیست ها به فلسطین اشغالی چه پیامدی برای جهان اسلام داشته است؟ باعث تداوم سلطۀ استعمارگران بر قلب دنیا اسلام است.

۳۳. هیتلر بعد از فتح پاریس چه درخواستی از کشور انگلستان کرد و انگلیسی ها چه واکنشی نشان دادند؟ از انگلیسی ها خواست که تسلیح شوند، ولی انگلستان که از کمک های آمریکا برخوردار بود، جنگ را ادامه داد و نبرد شدیدی در هوا، دریا و زیردریا میان دو کشور شکل گرفت.

موفق باشید - مهران زنگنه - دبیر تاریخ ایزده